

32001L0023

2001 3 22

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 82/16

TARYBOS DIREKTYVA 2001/23/EB

2001 m. kovo 12 d.

dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 94 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) 1977 m. vasario 14 d. Tarybos direktyva 77/187/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo ⁽³⁾ buvo iš esmės pakeista ⁽⁴⁾. Dėl to, siekiant aiškumo ir racionalumo, ją reikėtų susisteminti.
- (2) Ekonominės tendencijos nacionaliniu ir Bendrijos lygiu skatina įmonių struktūros pokyčius, teisinių perdavimų ar susijungimų būdu įmones, verslą arba įmonių ar verslo dalis perduodant kitiems darbdaviams.
- (3) Būtina garantuoti darbuotojų apsaugą pasikeitus darbdaviui, pirmiausia užtikrinant, kad būtų apsaugotos jų teisės.
- (4) Šiuo požiūriu darbuotojų apsaugos lygis valstybėse narėse vis dar skiriasi ir šiuos skirtumus reikėtų sumažinti.
- (5) 1989 m. gruodžio 9 d. priimtose Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijos („Socialinė chartija“) 7, 17 ir 18 punktuose konkrečiai nurodoma, kad: „Vidaus rinkos sukūrimas turi pagerinti darbuotojų gyvenimo ir darbo sąlygas Europos bendrijoje. Pažanga privalo apimti, jei būtina, tam tikrų įdarbinimo nuostatų aspektus, tokius kaip kolektyvinio atleidimo iš darbo ir bankroto procedūros. Darbuotojų informavimas, konsultavimasis su jais ir dalyvavimas valdyme turi būti plėtojamas atitinkamomis kryptimis, atsižvelgiant į valstybių narių praktiką. Tokį informavimą, konsultavimą ir dalyvavimą būtina įgyvendinti laiku, ypač įmonių restruktūrizavimo operacijų arba susijungimų atvejais, kurie turi įtakos darbuotojų užimtumui.“

- (6) 1977 m. Taryba priėmė Direktyvą 77/187/EEB, skatinančią svarbių nacionalinės teisės aktų derinimą garantuojant darbuotojų teisių apsaugą ir reikalaujant, kad perdavėjai ir perėmėjai laiku informuotų darbuotojų atstovus ir su jais konsultuotųsi.
- (7) Minėta direktyva vėliau buvo pakeista atsižvelgiant į vidaus rinkos poveikį, valstybių narių įstatymų tendencijas, susijusias su ekonominius sunkumus patiriančių įmonių gelbėjimu, Europos Bendrijų Teisingumo Teismo precedentų teisę, 1975 m. vasario 17 d. Tarybos direktyvą 75/129/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo ⁽⁵⁾ ir daugelyje valstybių narių jau galiojančius teisės aktus.
- (8) Siekiant užtikrinti teisinę apsaugą ir skaidrumą, teisinę perdavimo sąvoką reikia paaiškinti atsižvelgiant į Teisingumo Teismo precedentų teisę. Toks paaiškinimas nepakeitė Teisingumo Teismo paaiškintos Direktyvos 77/187/EEB taikymo srities.
- (9) Socialinė chartija pripažįsta kovos su visų formų diskriminacija, ypač su diskriminacija dėl lyties, rasės, tautybės, išitikinimų ir tikėjimo, svarbą.
- (10) Ši direktyva neturėtų pažeisti I priedo B dalyje išdėstytų terminų, per kuriuos valstybės narės turi įgyvendinti Direktyvą 77/187/EEB ir ją pakeičiantį aktą,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

Taikymo sritis ir sąvokų apibrėžimai

1 straipsnis

1. a) Ši direktyva taikoma teisinio perdavimo arba susijungimo atveju perduodant įmonę, verslą arba įmonės ar verslo dalį kitam darbdaviui;
- b) atsižvelgiant į a) punktą ir kitas šio straipsnio nuostatas, šioje direktyvoje nustatytas perdavimas yra perdavimas išlaikant ūkio subjekto tapatybę, t. y. išlaikant organizuotą išteklių grupę, kurios tikslas yra ūkinė veikla, nepriklausomai nuo to, ar ta veikla yra pagrindinė ar pagalbinė;

⁽¹⁾ 2000 m. spalio 25 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ OL C 367, 2000 12 20, p. 21.

⁽³⁾ OL L 61, 1977 3 5, p. 26.

⁽⁴⁾ Zr. I priedo A dalį.

⁽⁵⁾ OL L 48, 1975 2 22, p. 29. Direktyva pakeista Direktyva 98/59/EB (OL L 225, 1998 8 12, p. 16).

- c) ši direktyva taikoma valstybės ir privačioms įmonėms, kurios verčiasi ūkine veikla, nesvarbu, ar jos veikia siekdamos pelno, ar ne. Valstybinių valdymo institucijų administracinis pertvarkymas arba administracinių funkcijų perdavimas, atliekamas tarp valstybinės valdžios institucijų, nepriskiriamas šioje direktyvoje nustatytam perdavimui.

2. Ši direktyva taikoma tais atvejais, kai perduodama įmonė, verslas, arba įmonės ar verslo dalis yra Sutarties taikymo teritorinėje erdvėje.

3. Ši direktyva netaikoma jūrų laivams.

2 straipsnis

1. Šioje direktyvoje:

- a) „perdavėjas“ yra fizinis arba juridinis asmuo, kuris dėl 1 straipsnio 1 dalyje nurodyto perdavimo praranda darbdavio teises įmonėje, versle arba įmonės ar verslo dalyje;
- b) „perėmėjas“ yra fizinis arba juridinis asmuo, kuris dėl 1 straipsnio 1 dalyje nurodyto perdavimo įgyja darbdavio teises įmonėje, versle arba įmonės ar verslo dalyje;
- c) „darbuotojų atstovai“ ir susijusios sąvokos reiškia darbuotojų atstovus pagal valstybių narių įstatymus arba praktiką;
- d) „darbuotojas“ yra asmuo, kurį, kaip darbuotoją, atitinkamoje valstybėje narėje gina nacionalinė darbo teisė.

2. Ši direktyva nepažeidžia nacionalinės teisės aktuose pateikto darbo sutarčių arba darbo santykių apibrėžimo.

Tačiau valstybės narės iš šios direktyvos taikymo srities neišskiria darbo sutarčių arba darbo santykių tik dėl:

- a) darbo valandų, kurios jau išdirbtos arba turi būti išdirbtos, skaičiaus;
- b) to, kad minėti santykiai yra darbo santykiai, kuriuos reglamentuoja terminuota darbo sutartis, kaip apibrėžta 1991 m. birželio 25 d. Tarybos direktyvos 91/383/EEB, pateikiančios papildomas priemones, skatinančias gerinti terminuotuose arba laikinuose darbo santykiuose esančių darbuotojų saugą ir sveikatą darbe, ⁽¹⁾ 1 straipsnio 1 dalyje arba
- c) to, kad minėti santykiai yra Direktyvos 91/383/EEB 1 straipsnio 2 dalyje nurodyti laikini darbo santykiai, o perduota įmonė, verslas arba perduota įmonės ar verslo dalis yra laikino įdarbinimo įmonė, kuri yra darbdavys arba jos dalis.

⁽¹⁾ OL L 206, 1991 7 29, p. 19.

II SKYRIUS

Darbuotojų teisių apsauga

3 straipsnis

1. Perdavėjo teisės ir pareigos, kylančios iš darbo sutarties arba darbo santykių, galiojančių perdavimo dieną, yra perduodami perėmėjui.

Valstybės narės gali nustatyti, kad po perdavimo dienos perdavėjas ir perėmėjas yra solidarai atsakingi už išsipareigojimus, iki perdavimo dienos kilusius iš darbo sutarties arba darbo santykių, galiojančių perdavimo dieną.

2. Valstybės narės gali imtis atitinkamų priemonių, garantuojančių, kad perdavėjas praneš perėmėjui apie visas teises ir pareigas, kurios perėmėjui bus perduotos pagal šį straipsnį, jei perdavimo metu perdavėjas žinojo arba turėjo žinoti apie tas teises ir pareigas. Jeigu perdavėjas nepranešė perėmėjui apie tokią teisę ar pareigą, tai neturi įtakos tokios teisės ar pareigos perdavimui ir su ta teise ar pareiga susijusioms darbuotojų teisėms perėmėjo ir (arba) perdavėjo atžvilgiu.

3. Po perdavimo perėmėjas ir toliau vykdo kolektyvinės sutarties nuostatas ir sąlygas pagal tas pačias minėtose sutartyse perdavėjui taikomas sąlygas iki kolektyvinės sutarties pabaigos arba kitos kolektyvinės sutarties įsigaliojimo arba taikymo.

Valstybės narės gali apriboti tokių nuostatų ir sąlygų vykdymo laikotarpį, tačiau jis negali būti trumpesnis kaip vieneri metai.

4. a) Jeigu valstybės narės nenustato kitaip, 1 ir 3 dalys netaikomos darbuotojų teisėms į senatvės, invalidumo išmokas arba į išmokas netekus maitintojo pagal papildomų pensijų sistemas bendrovėje arba tarp bendrovių, kurios neįeina į valstybių narių įstatymų nustatytas socialinės apsaugos sistemas;

b) net ir tuo atveju, kai pagal a punktą valstybės narės nenustato, kad 1 ir 3 dalys yra taikomos tokioms teisėms, jos patvirtina priemones, būtinas, kad būtų ginami darbuotojų ir perdavėjo įmonėje perdavimo dieną jau nebedirbančių asmenų interesai, susiję su neatidėliotinomis arba būsimomis jų teisėmis į senatvės išmokas, įskaitant išmokas, mokamas netekus maitintojo, pagal a punkte nurodytas papildomas sistemas.

4 straipsnis

1. Įmonės, verslo arba įmonės ar verslo dalies perdavimas pats savaime nėra pagrindas, kuriuo remdamasis perdavėjas arba perėmėjas gali atleisti iš darbo. Ši nuostata netrukdo atleisti iš darbo dėl ekonominių, techninių arba organizacinių priežasčių, susijusių su darbo jėgos pasikeitimais.

Valstybės narės gali nustatyti, kad pirma šio straipsnio pastraipa netaikoma tam tikrų specialių kategorijų darbuotojams, kurie nenumatyti valstybių narių teisės aktuose arba praktikoje dėl apsaugos nuo atleidimo iš darbo.

2. Jeigu darbo sutartis arba darbo santykiai nutraukiami dėl to, kad perdavimas yra susijęs su esminiu darbo sąlygų pasikeitimu, nepalankiu darbuotojui, darbdavys yra atsakingas už darbo sutarties arba darbo santykių nutraukimą.

5 straipsnis

1. Jeigu valstybės narės nenustato kitaip, 3 ir 4 straipsniai netaikomi įmonės, verslo arba įmonės ar verslo dalies perdavimui, jeigu perdavėjui taikomos bankroto arba kitos panašios nemokumo procedūros, kurios buvo pradėtos ketinant likviduoti perdavėjo turtą ir kurias prižiūri kompetentinga valstybinės valdžios institucija (kuri gali būti kompetentingos valstybinės valdžios institucijos įgaliotas praktikuojantis nemokumo specialistas).

2. Jeigu 3 ir 4 straipsniai yra taikomi perdavimui nemokumo procedūrų metu, kurios buvo pradėtos perdavėjo atžvilgiu (nepriklausomai nuo to, ar tos procedūros buvo pradėtos norint likviduoti perdavėjo turtą), ir jeigu tokias procedūras prižiūri kompetentinga valstybinės valdžios institucija (kuri gali būti praktikuojantis nemokumo specialistas, numatytas nacionalinės teisės aktuose), valstybė narė gali nustatyti, kad:

a) nepaisant 3 straipsnio 1 dalies, perdavėjo skolos, kurios kyla iš darbo sutarčių arba darbo santykių ir kurios turi būti grąžintos iki perdavimo arba prieš pradėdant nemokumo procedūras, perėmėjui neperduodamos, jeigu pagal tos valstybės narės įstatymus tokios procedūros suteikia apsaugą, kuri yra bent jau lygiavertė 1980 m. spalio 20 d. Tarybos direktyvoje 80/987/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su darbuotojų apsauga jų darbdaviui tapus nemokiam, suderinimo⁽¹⁾ nurodytose situacijose taikomai apsaugai,

ir (arba) kad

b) perėmėjas, perdavėjas arba asmuo ar asmenys, vykdančys perdavėjo funkcijas, ir darbuotojų atstovai gali susitarti dėl darbuotojų įdarbinimo nuostatų ir sąlygų pakeitimų, kiek tai leidžia galiojanti teisė arba praktika, kurie skirti išsaugoti įdarbinimo galimybes garantuojant įmonės, verslo arba įmonės ar verslo dalies išlikimą.

3. Valstybė narė perdavimams gali taikyti 2 dalies b punktą, kai perdavėjas yra sunkioje ekonominėje padėtyje, kaip nurodoma nacionalinės teisės aktuose, jeigu tokią padėtį yra paskelbusi kompetentinga valstybinės valdžios institucija ir jai yra taikoma teisminė priežiūra, tačiau tik tuo atveju, jei tokios nuostatos nacionalinės teisės aktuose jau buvo priimtos iki 1998 m. liepos 17 d.

Komisija iki 2003 m. liepos 17 d. pateikia ataskaitą apie minėtas nuostatas taikymo rezultatus ir perduoda Tarybai atitinkamus pasiūlymus.

⁽¹⁾ OL L 283, 1980 10 20, p. 23. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1994 m. Stojimo aktu.

4. Valstybės narės imasi atitinkamų priemonių, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo nemokumo procedūromis, dėl kurio darbuotojai netektų šioje direktyvoje jiems nustatytų teisių.

6 straipsnis

1. Jeigu įmonė, verslas arba įmonės ar verslo dalis išlaiko savo savarankiškumą, atstovų arba atstovavimo darbuotojams, kuriems turėjo įtakos perdavimas, statusas ir vaidmuo išlaikomas pagal tas pačias nuostatas ir tomis pačiomis sąlygomis, kurios iki perdavimo dienos buvo taikomos pagal įstatymą ir kitus teisės aktus arba sutartį, jeigu įvykdomos darbuotojų atstovavimo sukūrimui būtinos sąlygos.

Pirma pastraipa netaikoma, jeigu pagal valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus arba praktiką arba pagal su darbuotojų atstovais sudarytą sutartį yra įvykdomos darbuotojų atstovų paskyrimo iš naujo arba atstovavimo darbuotojams atnaujinimo sąlygos.

Jeigu perdavėjui taikomos bankroto arba kitos panašios nemokumo procedūros, kurios buvo pradėtos ketinant likviduoti perdavėjo turtą ir kurios yra vykdomos prižiūrint kompetentingai valstybinės valdžios institucijai (kuri gali būti kompetentingos valstybinės valdžios institucijos įgaliotas praktikuojantis nemokumo specialistas), valstybės narės gali taikyti būtinas priemones, kurios užtikrintų tinkamą atstovavimą perduotiems darbuotojams iki naujo darbuotojų atstovų išrinkimo arba paskyrimo.

Jeigu įmonė, verslas arba įmonės ar verslo dalis neišlaiko savo savarankiškumo, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kurios toliau užtikrintų tinkamą atstovavimą perduotiems darbuotojams, kuriems buvo atstovaujama iki perdavimo, tuo laikotarpiu, kuris reikalingas darbuotojų atstovavimui atnaujinti arba atstovams iš naujo paskirti pagal nacionalinės teisės aktus arba praktiką.

2. Jeigu darbuotojų, kuriems turėjo įtakos perdavimas, atstovų kadencija dėl perdavimo baigiasi, atstovai ir toliau naudojami valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose arba praktikoje garantuojama apsauga.

III SKYRIUS

Informavimas ir konsultavimasis

7 straipsnis

1. Perdavėjas ir perėmėjas privalo informuoti savo atitinkamą darbuotojų, kuriems turėjo įtakos perdavimas, atstovus apie:

- perdavimo datą arba siūlomą perdavimo datą,
- perdavimo priežastis,
- perdavimo teisinius, ekonominius ir socialinius padarinius darbuotojams,
- priemones, numatytas darbuotojų atžvilgiu.

Perdavėjas privalo tokią informaciją savo darbuotojų atstovams pateikti iš anksto, prieš atliekant perdavimą.

Perėmėjas privalo tokią informaciją savo darbuotojų atstovams pateikti iš anksto ir bet kuriuo atveju prieš tai, kol perdavimas dar nėra padaręs tiesioginės įtakos darbuotojų darbo sąlygų ir užimtumo pasikeitimui.

2. Jeigu perdavėjas arba perėmėjas numato priemones savo darbuotojų atžvilgiu, jis dėl to iš anksto konsultuojasi su savo darbuotojų atstovais, kad būtų pasiektas susitarimas.

3. Valstybės narės, kurių įstatymuose ir kituose teisės aktuose yra nustatyta, jog darbuotojų atstovai galiausiai gali kreiptis į arbitražo kolegiją, kad būtų priimtas sprendimas dėl darbuotojams taikytinų priemonių, gali nustatyti, kad 1 ir 2 dalyse išdėstyti įpareigojimai būtų taikomi tik tokiais atvejais, kai dėl perdavimo pakeitus verslą daug darbuotojų gali patekti į labai nepalankią padėtį.

Informacija ir konsultacijos turi apimti bent tas priemones, kurias ketinama taikyti darbuotojams.

Informacija turi būti teikiama ir konsultacijos turi vykti iš anksto, prieš įvykstant pirmoje šios straipsnio dalies pastraipoje nurodytiems pokyčiams.

4. Šiame straipsnyje išvardyti įpareigojimai taikomi nepriklausomai nuo to, ar sprendimą dėl perdavimo priima darbdavys, ar darbdavį kontroliuojanti įmonė.

Svarstant šioje direktyvoje išvardytų informavimo ir konsultavimosi reikalavimų pažeidimus, argumentas, kad toks pažeidimas buvo padarytas dėl to, jog darbdavį kontroliuojanti įmonė nepateikė informacijos, nelaikomas pasiteisinimu.

5. Valstybės narės gali nustatyti, kad 1, 2 ir 3 dalyse išvardyti įpareigojimai yra taikomi tik įmonėms arba verslui, kurie savo darbuotojų skaičiumi atitinka sąlygas, keliamas darbuotojams atstovaujančios kolegialios institucijos rinkimams arba paskyrimui.

6. Valstybės narės nustato, kad jeigu įmonės ar verslo darbuotojai savo atstovų neturi ne dėl savo kaltės, atitinkamiems darbuotojams būtina iš anksto pranešti apie:

- perdavimo datą arba siūlomą perdavimo datą,
- perdavimo priežastis,
- perdavimo teisinius, ekonominius ir socialinius padarinius darbuotojams,
- priemones, numatytas darbuotojų atžvilgiu.

IV SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

8 straipsnis

Ši direktyva nedaro poveikio valstybių narių teisei taikyti arba priimti darbuotojams palankesnius įstatymus ir kitus teisės aktus

arba skatinti ar leisti sudarinėti darbuotojams palankesnes kolektyvines sutartis arba susitarimus tarp socialinių partnerių.

9 straipsnis

Valstybės narės savo nacionalinėse teisinėse sistemose nustato priemones, būtinas, kad visi darbuotojai ir darbuotojų atstovai, kurie mano, kad nukentėjo dėl šioje direktyvoje nustatytų įpareigojimų nevykdymo, galėtų toliau pareikšti ieškinį teisme po to, kai jau yra pasinaudoję galimybe kreiptis į kitas kompetentingas institucijas.

10 straipsnis

Komisija iki 2006 m. liepos 17 d. pateikia Tarybai šios direktyvos nuostatų veikimo analizę. Komisija pasiūlo bet kokius, jos nuomone, būtinus dalinius pakeitimus.

11 straipsnis

Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų tekstus.

12 straipsnis

Direktyva 77/187/EEB su pakeitimais, padarytais I priedo A dalyje nurodyta direktyva, pripažįstama netekusi galios, nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų laikytis įgyvendinimo terminų, nustatytų I priedo B dalyje.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal II priede pateiktą koreliacijos lentelę.

13 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

14 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2001 m. kovo 12 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

B. RINGHOLM

I PRIEDAS

A DALIS

Panaikintoji direktyva ir ją iš dalies keičianti direktyva

(nurodytos 12 straipsnyje)

Tarybos direktyva 77/187/EEB (OL L 61, 1977 3 5, p. 26)

Tarybos direktyva 98/50/EB (OL L 201, 1998 7 17, p. 88)

B DALIS

Perkėlimo į nacionalinės teisės aktus terminai

(nurodyti 12 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas
77/187/EEB	1979 m. vasario 16 d.
98/50/EB	2001 m. liepos 17 d.

II PRIEDAS

KORELIACIJOS LENTELĖ

Direktyva 77/187/EEB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis
4a straipsnis	5 straipsnis
5 straipsnis	6 straipsnis
6 straipsnis	7 straipsnis
7 straipsnis	8 straipsnis
7a straipsnis	9 straipsnis
7b straipsnis	10 straipsnis
8 straipsnis	11 straipsnis
–	12 straipsnis
–	13 straipsnis
–	14 straipsnis
–	I PRIEDAS
–	II PRIEDAS